

RIJEČ UREDNIŠTVA

ŠTO HRVATSKO ŠUMARSKO DRUŠTVO OČEKUJE OD BUDUĆIH NOSITELJA VLASTI?

Budući da se u travnju ove godine održavaju parlamentarni izbori, želimo javno priopćiti što Hrvatsko šumarsko društvo kao strukovna i staleška udruga očekuje od budućih nositelja vlasti u Republici Hrvatskoj, s ciljem daljeg unapređenja potrajnog gospodarenja šumama i razvoja šumarskog i drvnotehnološkog sektora.

1. Vraćanje termina *šumarstvo* u naziv resornog ministarstva

Prošlo je više od desetljeća (od početka 2012. godine) kako je imenica *šumarstvo* nestala iz naziva resornog ministarstva. Šumarska struka stalno je na to upozoravala, a službeno je više puta zatražila povratak termina *šumarstvo* u naziv ministarstva. To nije samo pitanje simbolike, nego i pokazatelj koliko država cijeni šumarsku struku koja brine za gotovo polovicu kopnene površine Hrvatske na kojoj se nalaze šume i šumska zemljišta.

Šumarstvo u Hrvatskoj organizirano djeluje gotovo 260 godina. Kroz čitavo to vrijeme stvaralo je i čuvalo prirodne šume i omogućilo generacijama stanovništva zaposlenje, opskrbu drvnim i nedrvnim proizvodima, korištenje šumskih zemljišta za život i opstanak u svim dijelovima države, omogućilo razvoj šumarskog poduzetništva i drvne industrije u ruralnim područjima, financiranje brojnih infrastrukturnih projekata lokalnih zajednica kroz tzv. šumsku rentu, školovanje učenika i studenata te razvoj turizma, uz brojne druge općekorisne funkcije šuma i usluge šumskih ekosustava, kao što su očuvanje prirodne biološke raznolikosti, pročišćavanje vode i reguliranje njenog otjecanja, zaštita od erozije i bujica, pohranjivanje ugljika iz atmosfere u drvnju biomasi i dr.

2. Uspostavu tržišnih odnosa u prodaji drvnih proizvoda državnih šuma i poboljšanje statusa šumarskih stručnjaka

Trenutno uspostavljeni sustav prodaje drvnih proizvoda iz državnih šuma temeljem višegodišnjih ugovora o dodijeljenim količinama uz fiksnu cijenu već godinama donosi manji prihod Hrvatskim šumama d.o.o., tvrtki koja gospodari državnim šumama i šumskim zemljištima, zbog netržišnih cijena, dok istodobno povećava dobit privatnoj drvnju industriji koja je dobrim dijelom u stranom vlasništvu i u kojoj radnici rade za niske plaće. Zbog toga je potrebno uspostaviti tržišni sustav prodaje drvnih proizvoda s licita-

cijama kakav postoji u gotovo svim zemljama EU, pa i u zemljama u okruženju, makar postojali ugovori za količine sirovine.

Time bi se omogućilo povećanje plaća svim zaposlenicima u Hrvatskim šumama d.o.o., povećala bi se privlačnost za rad u šumarstvu te bi se potaknuli razvoj ruralnih područja i zadržavanje ruralnog stanovništva. Drvnju industriji treba pomoći drugim gospodarskim mjerama jer se do sada pokazalo da samo jeftina sirovina nije rezultirala njezinim napretkom. Hrvatski šumarski stručnjaci koji unatoč brojnim problemima i izazovima u gospodarenju šumama kao što su neвременa, bolesti, štetnici i požari, uspijevaju stabilno i pozitivno poslovati, te proizvode vrhunske proizvode za kojima je ogromna potražnja na domaćem i međunarodnom tržištu, moraju biti bolje plaćeni, jer bi se njihovi proizvodi mogli prodavati po znatno većim cijenama od sadašnjih i jer se bave jednim od najtežih poslova, za koje je sve teže pridonijeti mlade stručnjake i kvalitetne radnike koji su garancija buduće potrajnosti gospodarenja šumama u Hrvatskoj.

3. Strateško i zakonsko jačanje sektora šumarstva, lovstva i drvne industrije

Uprava za šumarstvo, lovstvo i drvnju industriju, kao sastavni dio resornog ministarstva, vrh je piramide koja bi uz pomoć svih bitnih šumarskih institucija u Hrvatskoj trebala promišljati i strateški oblikovati budućnost šumarstva i pratećih djelatnosti. Zbog sve većeg proširivanja zakonskih i drugih okvira koji se nameću navedenim djelatnostima, kako zbog brojnih izvanrednih okolnosti kao što su klimatske promjene, vremenske nepogode, požari, bolesti i štetnici, tako i zbog sve većih zahtjeva po pitanju zaštite starih šuma, zaštite ugroženih vrsta i šumskih ekosustava, potrebno je u izradi zakonskih, podzakonskih, projektnih i strateških dokumenata u RH i EU koristiti najbolja znanja i ideje kako bi se ti sektori održivo razvijali u korist čitavog društva u Hrvatskoj, po uzoru na najrazvijenije zemlje EU.

4. Vraćanje naknade za općekorisne funkcije šuma (OKFŠ) na nekadašnju vrijednost i ravnomjernu raspodjelu sredstava naknade OKFŠ za sve potrebe

Naknada za općekorisne funkcije šuma, uvedena krajem 1990. godine, do danas je brojnim izmjenama Zakona o šumama gotovo izgubila svoju izvornu namjenu. Dobrim dijelom se ne koristi za gospodarenje šumama, nego za raz-

miniranje i opremanje vatrogasne operative. Danas su šume sve više ugrožene invazivnim bolestima i štetnicima, ekstremnim vremenskim nepogodama, požarima i ostalim negativnim utjecajima klimatskih promjena. Doprinos zajednice, odnosno cijelog gospodarstva, u njihovoj zaštiti i saniranju šteta više je nego potreban. Vjerojatno je u tom kontekstu EU i donijela plan o sadnji 3 milijarde novih stabala. Umanjenje stope naknade OKFŠ-a i povećanje cenzusa na veličinu prihoda za koji se plaća OKFŠ stalno smanjuje iznos uplaćenih sredstava OKFŠ, a bitno ne rasterećuje poduzetnike.

Budući da se u strategiji EU za šume navodi naknada za OKFŠ u Hrvatskoj kao primjer dobre prakse u EU, smatramo da naknadu treba ponovno uvesti za sve tvrtke, formirati Fond za OKFŠ, javno objavljujati godišnja izvješća o korištenju sredstava naknade, a iznos stope naknade za OKFŠ izračunati s obzirom na stvarne potrebe i na temelju troškova u zadnjih 5 – 10 godina koji se odnose na ono za što je naknada namijenjena. Kao sličan primjer treba spomenuti Austrijski fond za šume koji je uveden prije nekoliko godina i koji je namijenjen za pomoć sektoru šumarstva prema potrebama. Isto tako očekujemo da se sektor šumarstva tretira najmanje jednako kao i drugi sektori poput poljoprivrede i vodoprivrede koji dobivaju poticaje i naknade. Dok se naknada za OKFŠ stalno smanjivala, naknada za obnovljive izvore energije se povećavala. Sma-

tramo da se obnova šuma nakon požara mora u potpunosti financirati iz naknade za OKFŠ i time u potpunosti biti u skladu sa Zakonom o šumama koji to propisuje.

5. Zaustavljanje davanja u zakup šumskog zemljišta i kontrolu postojećeg stanja

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede RH oko 60.000 ha šumskog zemljišta dosada je dano u zakup za ispašu, dok se još 60.000 ha šumskog zemljišta planira dati u zakup. Napominjemo da zbog nekontroliranog kretanja životinja često dolazi do degradacije okolnih šuma, ali i do degradacije neobraslog šumskog zemljišta, do smanjenja prirodne biološke raznolikosti u šumama i na šumskom zemljištu, do smanjenog uroda šumskih plodova, do problema s prirodnom obnovom šuma i nemogućnosti kontroliranja domaćih životinja u šumama. Povijest pašarenja uči nas da je to neodrživo i nestručno s obzirom na namjenu šumskih zemljišta i ciljeve šumarstva, pogotovo zbog toga što postoje ogromne površine neobrađenog poljoprivrednog zemljišta iskoristive za tu namjenu.

O svemu navedenom više se puta pisalo u uvodnicima Šumarskog lista jer su to teme koje zaokupljaju hrvatske šumare i koje bi trebalo promijeniti u korist cijelog šumarstva, hrvatskog gospodarstva i svih ljudi u Hrvatskoj.

Uredništvo